

Vec C-663/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

5. november 2021

Vnútroštátny súd:

Verwaltungsgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. október 2021

Orgán, ktorý podal opravný prostriedok „Revision“:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Ďalší účastník konania:

A A

Predmet konania vo veci samej

Zrušenie postavenia osoby s právom na azyl z dôvodu obzvlášť závažného zločinu – Zváženie prínosu – Smernica 2011/95/EÚ – Smernica 2008/115/ES – Zákaz vyhostenia alebo vrátenia

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Má sa pri posudzovaní toho, či možno zrušiť postavenie osoby s právom na azyl, ktoré bolo utečencovi predtým priznané príslušným orgánom, z dôvodu uvedeného v článku 14 ods. 4 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie), zvážiť prínos ako samostatné kritérium v takej podobe, že pre zrušenie je nevyhnutné, aby verejný záujem na návrate musel prevažovať nad záujmom utečenca na pokračovaní ochrany zo strany štátu poskytujúceho ochranu, pričom sa pritom porovnáva odsúdeniahodnosť zločinu a možné nebezpečenstvo pre spoločnosť so záujmom na ochrane cudzincov – zahŕňajúcim rozsah a povahu opatrení, ktoré mu hrozia?

2. Bránia ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, a najmä jej články 5, 6, 8 a 9, vnútroštátnej úprave, podľa ktorej sa voči príslušníkovi tretej krajiny, ktorému bolo jeho doterajšie právo na pobyt ako utečencovi odňaté zrušením postavenia osoby s právom na azyl, vydá rozhodnutie o návrate aj vtedy, ak už v okamihu vydania rozhodnutia o návrate je isté, že odsun z dôvodu zákazu vyhostenia je na neurčitú dobu nemožný a to sa navyše konštatuje právoplatným spôsobom?

Uvedené predpisy práva Únie a medzinárodného práva

Smernica 2011/95/EÚ (smernica o postavení), článok 14

Charta základných práv Európskej únie (Charta), články 2, 4 a 19

Smernica 2008/115/ES (smernica o návrate), články 5, 6, 8 a 9

Dohovor o právnom postavení utečencov, článok 33

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv, články 2 a 3

Uvedené vnútroštátne predpisy

Asylgesetz 2005 (azylový zákon z roku 2005), § 2, 3, 6 až 10 a 57

Vylúčenie z možnosti priznania postavenia osoby s právom na azyl

§ 6. (1) Cudzinec je vylúčený z možnosti priznania postavenia osoby s právom na azyl, ak

1. využíva ochranu podľa článku 1 ods. D Dohovoru o právnom postavení utečencov;
2. existujú dôvody na vylúčenie uvedené v článku 1 ods. F Dohovoru o právnom postavení utečencov;
3. z presvedčivých dôvodov je možné predpokladať, že cudzinec predstavuje riziko pre bezpečnosť Rakúskej republiky, alebo
4. bol tuzemským súdom s konečnou platnosťou odsúdený za obzvlášť závažný zločin a na základe toho predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. ...

Zrušenie postavenia osoby s právom na azyl

§ 7. (1) Postavenie osoby s právom na azyl sa cudzincovi bez návrhu zruší rozhodnutím, ak

1. existuje dôvod vylučujúci udelenie azylu podľa § 6

...

(4) Zrušenie podľa odseku 1 bodov 1 a 2 je sprevádzané určením, že dotknutej osobe zo zákona viac nepatrí postavenie utečenca. ...

Zrušenie postavenia osoby s doplnkovou ochranou

§ 9. (1) Cudzincovi sa bez návrhu rozhodnutím zruší postavenie osoby s doplnkovou ochranou, ak

1. podmienky pre priznanie postavenia osoby s doplnkovou ochranou (§ 8 ods. 1) nie sú splnené alebo už viac nie sú splnené;

...

(2) Ak sa postavenie osoby s doplnkovou ochranou nezruší už z dôvodov uvedených v odseku 1, dôjde k zrušeniu aj vtedy, ak

1. existuje jeden z dôvodov uvedených v článku 1 ods. F Dohovoru o právnom postavení utečencov;
2. cudzinec predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť alebo pre bezpečnosť Rakúskej republiky alebo
3. cudzinec bol tuzemským súdom s konečnou platnosťou odsúdený za zločin (§ 17 StGB). ...

V týchto prípadoch je zrušenie postavenia osoby s doplnkovou ochranou sprevádzané vydaním opatrenia, ktorým sa ukončuje pobyt, určením, že vrátenie, vyhostenie alebo odsun cudzinca do jeho krajiny pôvodu sú neprípustné, keďže by to znamenalo skutočné riziko porušenia článkov 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv alebo Protokolov č. 6 alebo 13 k Dohovoru alebo pre neho ako občana by to malo za následok vážne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti z dôvodu svojvoľného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

„Oprávnenie na pobyt z dôvodu osobitnej ochrany“

§ 57. (1) Príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na spolkovom území, sa bez návrhu alebo na odôvodnený návrh vydá „oprávnenie na pobyt z dôvodu osobitnej ochrany“:

1. ak pobyt príslušníka tretej krajiny na spolkovom území je podľa § 46a ods. 1 bodu 1 alebo 3 FPG (Fremdenpolizeigesetz, zákon o cudzineckej polícii) aspoň rok tolerovaný a podmienky pre to naďalej existujú, okrem prípadu, v ktorom príslušník tretej krajiny predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť alebo bezpečnosť Rakúskej republiky alebo ak bol tuzemským súdom s konečnou platnosťou odsúdený za zločin (§ 17 StGB). ...“

Rozhodnutie o návrate

§52.(1) ...

(2) Voči príslušníkovi tretej krajiny Spolkový úrad ... vydá rozhodnutie o návrate, ak

1. ...

3. mu bolo postavenie osoby s právom na azyl zrušené bez toho, aby došlo k priznaniu postavenia osoby s doplnkovou ochranou alebo

...

(9) S rozhodnutím o návrate sa zároveň určí, či odsun príslušníka tretej krajiny je podľa § 46 možný do jedného alebo viacerých konkrétnych štátov. ...

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Pán A A (ďalej len „ďalší účastník konania“) sa narodil v roku 1989 v Damasku (Sýria) a do augusta 2014 žil v Sýrii. Dňa 10. decembra 2014 neoprávnene pricestoval do Rakúska a v rovnaký deň podal žiadosť o medzinárodnú ochranu podľa Asylgesetz 2005 (AsylG 2005). Uviedol, že je osobou bez štátneho občianstva a príslušníkom Palestíny. V tom čase mal cestovný pas, ktorý bol vystavený sýrskym orgánom pre Palestínčanov a rovnaký občiansky preukaz. V auguste 2014 bol vojenskou políciou vyzvaný, aby nastúpil na službu (v armáde). V dôsledku toho zo Sýrie utiekol. V prípade návratu do Sýrie mu hrozí prenasledovanie zo strany vlády (očividne myslené: keďže sa vyhýbal vojenskej službe).
- 2 Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl) (orgán, ktorý podal opravný prostriedok „Revision“) žiadosti ďalšieho účastníka konania rozhodnutím z 22. decembra 2015 vyhovel a vyjadril sa, že ďalšiemu účastníkovi konania sa priznáva postavenie osoby s právom na azyl a určil, že mu zo zákona patrí postavenie utečenca.
- 3 Ďalší účastník konania sa počas svojho pobytu v Rakúsku dopustil trestnej činnosti. Landesgericht Linz (Krajinský súd Linz, Rakúsko) ho 22. marca 2018 odsúdil za prečin nebezpečného vyhrážania, poškodzovania cudzej veci a nedovoleného zaobchádzania s návykovými látkami, ako aj za zločin obchodovania s návykovými látkami na trest odňatia slobody na jeden rok a tri mesiace, ako aj na peňažný trest vo výške 180 denných sadzieb. Výkon trestu odňatia slobody bol podmienene odložený s určením skúšobnej doby tri roky.
- 4 Rozsudkom Landesgericht Linz (Krajinský súd Linz) zo 14. januára 2019 bol ďalší účastník konania za prečiny ublíženia na zdraví a nebezpečného vyhrážania s konečnou platnosťou odsúdený na trest odňatia slobody na tri mesiace. Dňa 11. marca 2019 Landesgericht Wels (Krajinský súd Wels, Rakúsko) ďalšieho účastníka konania s konečnou platnosťou odsúdil za prečin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu a nebezpečného vyhrážania na trest odňatia slobody na šesť mesiacov. Výkon trestu odňatia slobody bol podmienene odložený a skúšobná doba nakoniec predĺžená na päť rokov.
- 5 Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl v dôsledku najnovších odsúdení začal 28. marca 2019 konanie o zrušenie postavenia osoby s právom na azyl, ktoré bolo ďalšiemu účastníkovi konania priznané. To bolo ďalšiemu účastníkovi konania oznámené listom z 29. marca 2019. Tiež sa mu poskytla príležitosť, aby sa k tomu vyjadril, čo ďalší účastník konania aj urobil.
- 6 Trestným opatrením z 13. augusta 2019 bol ďalšiemu účastníkovi zo strany Landespolizeidirektion Oberösterreich (Krajinské policajné riaditeľstvo Horné Rakúsko, Rakúsko) uložený za agresívne správanie voči orgánu verejného dozoru peňažný trest.

- 7 Rozhodnutím z 24. septembra 2019 Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl rozhodol, že ďalšiemu účastníkovi konania sa zrušuje priznané postavenie osoby s právom na azyl podľa § 7 ods. 1 bodu 1 AsylG 2005 a podľa § 7 ods. 4 AsylG 2005 sa určuje, že mu postavenie utečenca zo zákona viac nepatrí (prvý výrok). Zároveň sa rozhodlo, že ďalšiemu účastníkovi konania viac nepatrí postavenie osoby s doplnkovou ochranou (druhý výrok), že z úradnej moci mu nebude vydané povolenie na pobyt z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 57 AsylG 2005 (tretí výrok) a že sa voči nemu vydá rozhodnutie o návrate (štvrtý výrok), ako aj uloží zákaz vstupu, ktorý bol stanovený na dĺžku osem rokov (siedmy výrok) a určí sa lehota 14 dní od právoplatnosti rozhodnutia o návrate na dobrovoľné vycestovanie (šiesty výrok). Tým istým rozhodnutím však bolo rozhodnuté aj to, že vrátenie, vyhostenie (alebo) odsun ďalšieho účastníka konania do Sýrie nie sú možné (piaty výrok).
- 8 Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl vo svojom odôvodnení vychádzal z toho, že na základe správy o situácii v Sýrii vyplýva, že tam ešte vždy existuje nebezpečenstvo, že ľudia budú násilne odvedení do armády. Nie je možné vylúčiť, že ďalší účastník konania by bol obeťou núteného náboru do armády a nútený zúčastňovať sa vojnových zločinov. Preto aj do budúca je potrebné upustiť od odsunu ďalšieho účastníka konania do Sýrie.
- 9 Proti tomuto rozhodnutiu podal ďalší účastník konania sťažnosť na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Rakúsko).
- 10 Ďalší účastník konania naďalej páchal trestnú činnosť. Rozsudkom Bezirksgericht Linz (Okresný súd Linz, Rakúsko) zo 16. júna 2020 bol s konečnou platnosťou odsúdený za prečin ublíženia na zdraví na (nepodmienečný) trest odňatia slobody na štyri mesiace. Landesgericht Linz (Krajinský súd Linz) ďalšieho účastníka konania 8. októbra 2020 za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 107 ods. 1 StGB a podvodu podľa § 146 StGB odsúdil na (nepodmienečný) trest odňatia slobody na päť mesiacov.
- 11 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) 28. októbra 2020 uskutočnil pojednávanie, na ktorom ďalší účastník konania vyhlásil, že berie späť sťažnosť podanú voči piatemu výroku rozhodnutia – ktorým bola konštatovaná neprípustnosť jeho odsunu. Rozhodnutím z 28. mája 2021 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) sťažnosti ďalšieho účastníka konania vyhovel a ostatné body výroku rozhodnutia I. až IV., VI. a VII. zrušil bez nároku na náhradu trov.
- 12 Vo svojom odôvodnení Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) uviedol, že postavenie osoby s právom na azyl sa cudzincovi podľa § 7 ods. 1 bodu 1 AsylG bez návrhu zruší rozhodnutím, ak existuje dôvod na vylúčenie azylu podľa § 6 AsylG 2005. Na to, aby sa táto skutková okolnosť mohla považovať za splnenú, musia byť dané štyri podmienky. Po prvé, cudzinec musel spáchať obzvlášť závažný zločin, po druhé musel byť za to s konečnou platnosťou odsúdený, po tretie byť nebezpečný pre spoločnosť, a po štvrté musí verejný

záujem na ukončení pobytu prevažovať jeho záujmy na trvaní ochrany štátom poskytujúcim ochranu.

- 13 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) potom následne pri zohľadnení judikatúry Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), ktorá k tomu bola vydaná, potvrdil existenciu podmienok uvedených v prvom až treťom bode. V dôsledku ním spáchaného činu obchodovania s návykovými látkami a kvôli opakovaným násilným útokom voči iným osobám, od ďalšieho účastníka konania vychádza vážne nebezpečenstvo pre spoločnosť. Dospel tiež k záveru, že v prípade ďalšieho účastníka konania, ktorý v krátkom čase opäť páchal trestné činy, nie je možná „pozitívna vyhládka do budúcnosti“. K štvrtej podmienke správny súd uviedol, že je potrebné zvážiť prínosy v tom zmysle, či záujmy štátu poskytujúceho ochranu prevažujú nad tými, ktoré má utečenec. Ak sa zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia chápe ako nástroj ochrany ľudských práv a do úvahy sa berie zásada, že aj osoby, ktoré porušujú predpisy trestného práva, automaticky nestrácajú všetky základné práva, môžu záujmy štátu poskytujúceho ochranu prevažovať len v zriedkavých a extrémnych výnimočných prípadoch. Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) očividne ako základ svojho posúdenia použil zistenia, podľa ktorých pre „palestínskych utečencov s dlhodobým pobytom v Sýrii“ existuje povinnosť vojenskej služby. Podľa správ považuje (sýrska) vláda odmietnutie vojenskej služby nie len za konanie, ktoré sa trestne stíha, ale aj za vyjadrenie politického nesúhlasu a nedostatočnej pripravenosti chrániť „domovinu“ proti teroristickým hrozbám. Pokiaľ ide o dezercie a odmietnutia vojenskej služby, však existujú rôzne správy a názory sa rozchádzajú. Existujú však aj správy o tom, že „zatknutie osoby odmietajúcej vojenskú službu sa rovná mučeniu a rozsudku smrti“.
- 14 Proti tomuto rozhodnutiu smeruje opravný prostriedok „Revision“, ktorý na Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) podal Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl.

Základné argumenty účastníkov konania vo veci samej

- 15 Úrad tvrdí, že judikatúra Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) bola vydaná v čase a k právnemu stavu, ktorý viac nie je porovnateľný s aktuálnou právnou východiskovou situáciou. Zákonodarca prijal opatrenia k tomu, aby sa podľa právnej situácie, ktorá sa uplatní v prípade, ktorý je predmetom opravného prostriedku „Revision“, sa odsun do krajiny pôvodu nemohol uskutočniť, ak cudzincovi hrozili také následky, že je potrebné sa obávať porušenia článku 2 alebo 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv. Zvážením prínosu, ktoré uskutočnil Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd), nie je na ochranu pred odsunom nevyhnutné, keďže pre ďalšieho účastníka konania existuje ochrana pred odsunom v podobe toho, že v prípade existencie zákazu vyhostenia sa právoplatným spôsobom skonštatuje, že odsun nie je prípustný. Posúdenie dôvodov vylúčenia, ktoré sú obsiahnuté v smernici 2011/95/EÚ, ukazuje, že cieľom tohto ustanovenia je zachovanie dôveryhodnosti systému ochrany, ktorý je

upravený smernicou v súlade s Dohovorom o právnom postavení utečencov. Tieto ustanovenia preto dokonca bránia zachovaniu predtým priznanej ochrany.

- 16 Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo svojom rozsudku z 9. novembra 2010, C-57/09 a C-101/09, konštatoval, že vylúčenie z priznania postavenie utečenca podľa článku 12 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83/ES nie je podmienené posúdením proporcionality vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu. Článok 12 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83/ES bol prebratý do prepracovaného znenia smernice 2011/95/EÚ (smernica o postavení). Článok 12 ods. 2 písm. b) a c) tejto smernice bol do vnútroštátneho práva prebratý § 6 ods. 1 bodom 2 AsylG 2005. Smerodajným § 6 ods. 1 bodom 4 AsylG 2005, ktorý sa týka prípadu, rakúsky zákonodarcia prebral článok 14 ods. 4 písm. b) smernice o postavení. SDEÚ sa doteraz ešte nevyjadril k tomu, či sa podľa tohto ustanovenia má porovnať prínos. Spolkový úrad pre cudzineckú agendu a azyl zastáva názor, že závery SDEÚ v rozsudku z 9. novembra 2010 k článku 12 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83/ES sú smerodajné aj pre chápanie článku 14 ods. 4 písm. b) smernice o postavení.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

O prvej otázke

- 17 Pod pojem „obzvlášť závažný zločin“ podľa judikatúry Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) patria len také trestné činy, ktoré objektívne porušujú osobitne dôležité právne záujmy. Typicky závažnými zločinmi je zabitie, znásilnenie, zneužívanie detí, podpaľačstvo, obchodovanie s drogami, ozbrojená lúpež a podobne. Za „obzvlášť závažný zločin“ bolo klasifikované aj porušenie právneho záujmu sexuálnej integrity detí. Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) však konštatoval už aj to, že v súvislosti s článkom 33 bodom 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov tu ide o demonštratívny, a preto v žiadnom prípade nie o taxatívny výpočet deliktov. Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) rovnako rozhodol, že aj v prípade viacerých náležitých odsúdení s konečnou platnosťou a v tej súvislosti uložených, nemalých a prevažne nepodmienečných trestov odňatia slobody, sa spáchané delikty z celkového hľadiska môžu kvalifikovať ako „obzvlášť závažný zločin“.
- 18 Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) ďalej určil, že v zmysle článku 33 bodu 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov môžu byť do krajiny pôvodu premiestnení len páchatelia trestných činov proti verejnemu záujmu. Ak pre budúce správanie páchatelia existuje pozitívna prognóza, dôvod na zrušenie v zmysle článku 33 bodu 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov, ktorý je tu sporný, sa neuplatní. V rámci prognózy nebezpečenstva sa vychádza nie len zo skutočnosti odsúdenia, respektíve potrestania cudzinca, ale z povahy a závažnosti daných trestných činov a z toho vyplývajúceho obrazu jeho osobnosti.

- 19 Povinnosť porovnania prínosu je v praxi štátov uznávaná. Pri takomto porovnaní prínosu dotknutý orgán porovnáva odsúdeniahodnosť zločinu a potencionálne nebezpečenstvo pre spoločnosť so záujmom žiadateľa o azyl na ochrane zahŕňajúc rozsah a povahu opatrení, ktoré mu hrozia. Článok 1 ods. F písm. b) a článok 33 ods. 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov sa nemôžu uplatniť, ak sú hroziace opatrenia relatívne závažné, žiadateľ o azyl sa však považuje za resocializovateľného, keďže opäť nepácha trestnú činnosť. Ak žiadateľ o azyl musí rátať s mučením alebo smrťou, verejný záujem na neudelení azylu skôr zriedkavo prevažuje nad individuálnym záujmom na ochrane.
- 20 V prípade tohto posúdenia v popredí stojí to, že od cudzinca vychádza veľké a naliehavé nebezpečenstvo, ktoré chce štát poskytujúci ochranu odvrátiť. Ak si predstavíme, aké následky však môže mať vrátenie cudzinca do krajiny pôvodu v situácii, keď existuje priame nebezpečenstvo prenasledovania dotknutého, zdá sa byť zrejmé, že prínos je potrebné posúdiť v tom zmysle, či tieto riziká, ktoré sú na cudzinca uvrhnuté pri návrate do jeho krajiny pôvodu, môžu byť akceptovateľné vo vzťahu k nebezpečenstvu, ktoré predstavuje.
- 21 Pre chápanie dôvodu na zrušenie podľa článku 14 ods. 4 sa do popredia dostáva to, že cudzinec sa z dôvodu masívnej trestnej činnosti a nebezpečenstva, ktoré z tohto dôvodu predstavuje, ukázal ako nehodný toho, aby si smel zachovať postavenie osoby s právom na azyl. Tento pohľad orgánu zodpovedá tomu zámeru, ktorého výslovne uznanie rakúsky zákonodarca upravil v rámci zmien v AsylG 2005.
- 22 Zdá sa, že z vysvetliviek Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) vyplýva, že prínos sa pri uplatnení ustanovení, ktoré boli vydané pri prebratí článku 14 ods. 4 smernice o postavení, porovnáva len v rakúskej judikatúre, ktorá vedie k tomu, že cudzincovi, ktorý sa dopustil trestného činu, sa poskytne nie len (vnútroštátna) ochrana pred odsunom, ale nesmie sa mu uprieť alebo zrušiť postavenie osoby s právom na azyl.
- 23 V dôsledku toho sa v rámci členských štátov zdá, že nedochádza k rovnakému výkladu článku 14 ods. 4 písm. b) smernice o postavení. Zdá sa však, že rôzny výklad je vhodný na to, aby osoby, ktoré požiadali o medzinárodnú ochranu alebo si chcú zachovať už priznané postavenie ochrany, podnietil k tomu, aby sa vybrali do iných členských štátov, v ktorých je obvyklým výklad práva Únie, ktorý je pre nich výhodnejší. To by mohlo napomáhať praxi „forum shopping“, ktorej cieľom je obchádzanie pravidiel stanovených smernicou o postavení. Podľa znenia odôvodnenia 13 tejto smernice by však aproximácia pravidiel o priznaní a obsahu postavenia utečenca a doplnkovej ochrany mala pomôcť „obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi“ tam, kde takýto pohyb je spôsobený výlučne rozdielmi v legislatívnych rámcoch [pozri rozsudok z 10. júna 2021, Spolková republika Nemecko (pojem „väzne a individuálne ohrozenie“), C-901/19, EU:C:2021:472, bod 36).]

O druhej otázke

- 24 V rakúskom práve bolo ustanovené, že voči cudzincovi, ktorému by nemalo patriť alebo viac patriť postavenie osoby s právom na azyl alebo osoby s doplnkovou ochranou kvôli trestným konaniam, sa vydá rozhodnutie o návrate aj vtedy, ak odsun nie je na neurčitý čas možný. V tejto súvislosti rakúsky zákonodarca v dôvodovej správe objasnil, že smernica 2011/95/EÚ sa nevyjadruje k otázke, či voči cudzincovi, ktorého postavenie osoby s právom na azyl alebo osoby s doplnkovou ochranou sa zrušilo alebo nepriznalo (článok 12 a 14 smernice o postavení), sa smie vydať opatrenie ukončujúce pobyt. Pokiaľ článok 14 ods. 6 tejto smernice vyhlási určité záruky Dohovoru o právnom postavení utečencov na takýchto cudzincov primerane za uplatniteľné, tieto záruky sa zohľadnia tým, že v prípadoch § 8 ods. 3a a § 9 ods. 2 AsylG 2005 sa naďalej musí rozhodnúť o neprípustnosti návratu, vyhostenia alebo odsunu cudzinca do jeho krajiny pôvodu. Členské štáty majú podľa článku 6 ods. 6 smernice o návrate možnosť, aby jediným úradným alebo súdnym rozhodnutím vydali rozhodnutie o ukončení legálneho pobytu a rozhodnutie o návrate.
- 25 Podľa rakúskeho právneho stavu zrušenie postavenia ochrany sprevádza stratu toho práva na pobyt, ktoré bolo predtým priznané v dôsledku postavenia osoby s právom na azyl (alebo ako osoby s doplnkovou ochranou). Pobyt cudzinca teda viac nie je legitímny. Ak je spolu so zrušením vydané aj rozhodnutie o návrate, ale zároveň sa určí, že odsun do krajiny pôvodu nie je možný, predpokladajúc, že odsun nie je možný ani do iného štátu, má to za následok, že pobyt cudzinca na Spolkovom území je tolerovaný, kým odsun nebude možný.
- 26 Takejto právnej úprave by však – pri zohľadnení najnovšie vydanéj judikatúry SDEÚ – mohli brániť ustanovenia smernice o návrate.
- 27 V rozsudku z 3. júna 2021 *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432), SDEÚ najnovšie rozhodol, že v dôsledku toho by bolo v rozpore tak s cieľom smernice 2008/115, ako je uvedený v jej článku 1, ako aj so znením článku 6 tejto smernice, keby sa tolerovala existencia medzistupňa postavenia štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí by sa nachádzali na území členského štátu bez práva alebo povolenia na pobyt, ale voči ktorým by nebolo vydané žiadne platné rozhodnutie o návrate (bod 57). Tieto úvahy zostávajú platné aj v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členského štátu, ktorí nemôžu byť vyhostení, keďže tomu bráni zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia (bod 58). Z článku 9 ods. 1 písm. a) smernice o návrate vyplýva, že táto okolnosť neodôvodňuje neprijatie rozhodnutia o návrate štátneho príslušníka tretej krajiny v takejto situácii, ale len odklad jeho odsunu v rámci výkonu uvedeného rozhodnutia (bod 59).
- 28 Ak je však ako v predmetnom prípade od začiatku jasné, že výkon rozhodnutia o návrate sa nesmie uskutočniť na neurčitý čas, nie je možné hovoriť o vydaní „účinného“ rozhodnutia o návrate, takže sa zdá, že aj článok 9 ods. 1 písm. a) smernice 2008/115 reaguje len na také okolnosti, v ktorých je možné vychádzať z toho, že prekážka odsunu v dohľadnej dobe zanikne.

- 29 SDEÚ vo svojej judikatúre totiž tiež rozhodol, že vždy vtedy, ak bolo voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vydané rozhodnutie o návrate, ale tento si povinnosť návratu nesplnil, či už v lehote, ktorá sa mu poskytla na dobrovoľný odchod, alebo ak sa mu lehota na tento účel neposkytla, článok 8 ods. 1 smernice 2008/115 ukladá členským štátom, aby na účely zabezpečenia účinnosti konaní o návrate prijali všetky opatrenia, ktoré sú potrebné na vykonanie odsunu dotknutej osoby, a síce pristúpili k fyzickému transportu tejto osoby z predmetného členského štátu [rozsudok zo 14. januára 2021, TQ (návrat maloletej osobe bez sprievodu) C-441/19, EU:C:2020:515, bod 79]. Tak ako vyplýva jednak z povinnosti členských štátov zachovávať lojálnosť a jednak z požiadaviek účinnosti pripomenutých osobitne v odôvodnení 4 smernice o návrate, povinnosť uložená členským štátom v článku 8 tejto smernice, aby v prípadoch uvedených v prvom odseku tohto článku pristúpili k odsunu uvedeného štátneho príslušníka, musí byť splnená bez zbytočného odkladu (bod 80 uvedeného rozsudku vo veci C-441/19).
- 30 Práve dodržať túto povinnosť je v tomto prípade, v ktorom sa odsun cudzinca vyhlásil s konečnou platnosťou za neprípustný, až do (nedohľadnej) existencie opačného rozhodnutia, z ktorého vyplýva prípustnosť odsunu, pre úrad úplne nemožné. V takomto prípade by sa potom, s prihliadnutím na judikatúru SDEÚ, mohlo úradu na základe ustanovení smernice o návrate zakázať (aj vopred) vydať rozhodnutie o návrate.
- 31 Keďže v tejto situácii nie je pre Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) výklad práva Únie vzhľadom na vyššie uvedené otázky tak zrejmý, aby nezostali žiadne pochybnosti, predkladajú sa Súdnemu dvoru Európskej únie otázky so žiadosťou o prejudiciálne rozhodnutie podľa článku 267 ZFEÚ.